

WIKIPEDIA

“Si vols la pau, prepara la guerra”

JAUME
CLARET

Parafraçant la famosa frase *Si vis pacem, para bellum* –atribuïda indistintament a Georges Clemenceau i

Groucho Marx–, durant molts anys la història militar ha estat a la història allò que la música militar a la música. Per sort, l'escola anglosaxona, encapçalada per grans noms com John Keegan i Antony Beevor, fa temps que va deixar enrere el pur relat acumulatiu de batalles i batalletes per integrar una visió molt més completa i diversa de la guerra.

El darrer llibre de Juan Carlos Losada s'inscriu precisament en aquesta aproximació renovada, acostant-se al fenomen bèl·lic a partir de la innovació tecnològica gene-

rada o aplicada a la defensa i l'atac. La dualitat ve d'antic i s'ha repetit mil vegades amb un grau de complexitat creixent entre la tecnologia defensiva i la d'atac.

Quan el valor es fa innecessari

La dualitat ve de tan enrere i és tan característica dels humans que el relat arrenca al paleolític superior amb els primers propulsors, fletxes, destrals i llances, fins a arribar als nostres dies amb la guerra cibernètica. En algun cas, potser amb massa entusiasme, com quan s'atribueix un origen militar a la creació d'internet. Una teoria discutida per diversos experts com ara Llorenç Valverde en el seu recent *Set fracassos que han canviat el món. Del rentavaixelles a la telefonia mòbil* (Universitat Oberta de Catalunya, 2014). Entremig d'aquest ampli

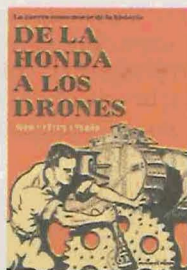
marc temporal, ens familiaritzem amb l'expansionisme assiri basat en les màquines de guerra i el terror, els dos mil anys de setges i fortaleses fins a l'expansió de la pólvora, les importants aportacions del *turisme* militar exemplificat per les croades, o la progressiva tecnificació armamentística que convertia el valor personal en obsolet. Aquest recorregut cronològic no es limita a la simple enumeració de millores bèl·liques, o a l'acumulació d'anècdotes històriques.

Evidentment, perfeccionaments i curiositats hi són presents, algunes tan il·lustratives com la protagonitzada per Hiram Maxim, a qui un amic recomana “que s'oblidés de la química i de l'electricitat si el que volia era guanyar una pila de diners, que inventés alguna cosa que permetés que els europeus es matessin amb més facilitat”.

El conflicte, fil de la història

De la honda a los drones fa un pas més enllà. Així, el llibre també s'interessa per l'evolució del militar en el si de les diferents civilitzacions, la rellevància de factors no estrictament tecnològics com la ideologia o la religió, la creació d'una litúrgia i formes pròpies per consolidar un sentiment de casta especial, o el paper de l'exèrcit com a gran consumidor de béns.

En resum, Losada basteix, amb gran ofici i nivell narratiu, un relat en què progrés militar i genèric s'estimulen mútuament, i en què el fil militar esdevé conductor principal de la història de la humanitat. En una societat tan recelosa com la nostra cap a tot el que és militar, no deixa de sobtar aquesta estreta relació. Amb tot, el seu interès no és acrític. Com passa sovint amb les creacions humanes, tot té dues cares i cap d'elles s'amaga. Així, les millores tècniques bèl·liques reverteixen positivament, però previ pagament d'un alt preu en vides i destrucció. Al llarg del text, es fa palès com la tàctica acostuma a anar a remolc de la tecnologia, amb exemples tan punyents com el d'ara fa cent anys a la Primera Guerra Mundial, però també tan actuals com l'espionatge massiu de les comunicacions electròniques. ♦♦

DE LA HONDA
A LOS DRONES

JUAN CARLOS

LOSADA

PASADO & PRESENTE

332 PÁGS. / 25 €